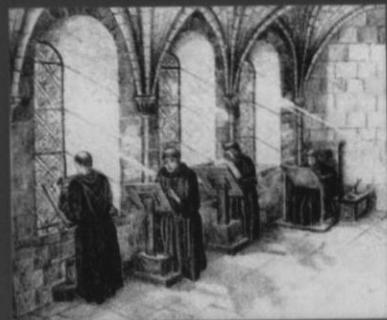

ІСТОРІЯ СЕРЕДНІХ ВІКІВ

ПРАКТИКУМ

ЧАСТИНА II

ГОРДІСНКО В.В., ГОРДІСНКО Г.М., КРИВОШЕЯ І.І.

ІСТОРІЯ СЕРЕДНІХ ВІКІВ ПРАКТИКУМ

ЧАСТИНА I

Навчальний посібник

Практикум призначається для забезпечення навчального процесу з дисципліни «Історія середніх віків» у вищих навчальних закладах. Практикум розроблено згідно з навчальною програмою для студентів історичних факультетів, яка передбачає вивчення розвитку історичного процесу упродовж середніх віків. Частина I Практикуму» присвячена ранньому і розвиненому Середньовіччю.

Для викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів зі спеціальності «Історія».

ВПЦ «Візаві»

20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19

Свідоцтво: серія ДК №2521 від 08.06.2006 р.

тел.: (04744)4-64-88, 4-67-77

e-mail:vizavi08@mail.ru

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

ІСТОРІЯ СЕРЕДНІХ ВІКІВ ПРАКТИКУМ

ЧАСТИНА II

Навчальний посібник

УКЛАДАЧІ:
ГОРДІЄНКО В.В., ГОРДІЄНКО Г.М.,
КРИВОШЕЯ І.І., САЛАТА О.О.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Умань
2014

УДК 94(100) «04/14» (075.8)

ББК 63.1:63.2(о)

I-90

РЕЦЕНЗЕНТИ

Мільчев Володимир Іванович

доктор історичних наук, професор, декан історичного факультету
Запорізького національного університету

Срібняк Ігор Володимирович

доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії
Київського університету імені Бориса Грінченка

Тригуб Олександр Петрович

доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних
відносин і зовнішньої політики Чорноморського державного університету
імені Петра Могили

*Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 4 від 17 листопада 2014 року)*

I-90   **Історія середніх віків. Практикум. Частина II : навч. посіб.** /
              В. В. Гордієнко, Г. М. Гордієнко, І. І. Кривошея, О. О. Салата –
              Умань : ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочинський»), 2014. – 862 с.

ISBN 978-966-304-098-1

Практикум призначається для забезпечення навчального процесу з
дисципліни «Історія середніх віків» у вищих навчальних закладах. Практикум
розроблено згідно з навчальною програмою для студентів історичних факультетів,
яка передбачає вивчення розвитку історичного процесу упродовж середніх віків.
Частина II «Практикуму» присвячена високому і пізньому Середньовіччю.

Для викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів зі
спеціальності «Історія»

УДК 94(100) «04/14» (075.8)
ББК 63.1:63.2(о)

ISBN 978-966-304-098-1

© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2014

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ТЕМА 1. СЕРЕДНЬОВІЧНЕ МІСТО. БОРОТЬБА з СЕНЬЙОРАМИ.....	3
ТЕМА 2. СОЦIAЛЬНЕ I ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ СЕРЕДНЬОВІЧНОГО МІСТА.....	6
ТЕМА 3. КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА I ПАПСТВО.....	45
ТЕМА 4. ХРЕСТОВІ ПОХОДИ XI – XIII ст.....	88
ТЕМА 5. ФЕОДАЛЬНО-РИЦАРСЬКА КУЛЬТУРА.....	106
ТЕМА 6. ШКОЛА Й УНІВЕРСИТЕТ В СЕРЕДНІ ВІКИ.....	135
ТЕМА 7. КАТОЛИЦЬКІ ЧЕРНЕЧІ ОРДЕНИ.....	185
ТЕМА 8. СОЦIAЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ I ПОЛІТИЧНИЙ РОЗВИТОК ВІЗАНТІЇ В XI – XV стст.....	237
ТЕМА 9. СТОЛІТНЯ ВІЙНА.....	329
ТЕМА 10. СЕЛЯНСЬКІ ПОВСТАННЯ В ЄВРОПІ В XIV ст.	402
ТЕМА 11. ВИНИКНЕННЯ МОНАРХІЇ ЗІ СТАНОВИМ ПРЕДСТАВНИЦТВОМ В АНГЛІЇ.....	529
ТЕМА 12. ЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ У ФРАНЦІЇ В XI – XV стст.....	552
ТЕМА 13. ПОЛІТИЧНИЙ РОЗВИТОК НІМЕЧЧИНІ В XII – XV стст.....	610
ТЕМА 14. ПІРЕНЕЙСЬКІ ДЕРЖАВИ В XI – XV стст.....	659
ТЕМА 15. РАННІЙ ИТАЛІЙСЬКИЙ ГУМАНІЗМ.....	729
ТЕСТИ.....	815
ГЛОСАРІЙ.....	837
ГЛОСАРІЙ.....	849